

In de rubriek **Pedagogisch Nieuws** bespreekt steeds een andere medewerker van het **Amsterdams Centrum voor Kinderstudies (ACK)** belangrijke en actuele ontwikkelingen in het gezin, op school, of in de instelling. Ditmaal een bijdrage van **Leonie LeSage**. Zij is universitair docent **Onderwijspedagogiek en Opvoedingsfilosofie** aan de **Vrije Universiteit Amsterdam**

P E D A G O G I S C H N I E U W S

Happy slapping

Leonie LeSage

Een nieuw fenomeen onder jongeren dat veel media-aandacht krijgt is *happy slapping*, vaak vertaald als 'vrolijk meppen'. Waar gaat het precies om? Bij *happy slapping* wordt iemand geslagen en de reactie van het slachtoffer wordt met de camerafunctie van de gsm vastgelegd. Daarna worden de beelden op internet gezet of naar vrienden doorverzonden. Vooral de verbaasde of geschrokken reactie van het slachtoffer zou grappig zijn, vergelijkbaar met de humor van *bloopers* op video. Vaak gaat het om een onschuldige tikje of een in scène gezet incident, in de stijl van het MTV-programma *Jackass*. Zo beschouwd is *happy slapping* slechts een zeer milde vorm van leedvermaak en is het meer een kwestie van smaak dan van moraal of je het afkeurt of er de grap wel van inziet. Maar er zijn ook gevallen bekend van ernstige mishandeling. Om een filmpje te maken is in Amsterdam een willekeurige passante een hersenschudding geslagen en bij een vooraf afgesproken vechtpartij in Amstelveen liep één van de betrokkenen een gebroken kaak op. 'Vrolijk meppen' is dan een misplaatste naam voor wat er feitelijk gebeurt. Uit een reportage in *NRC*

Handelsblad van 18 maart 2006 blijkt dat schoolleiders en politieagenten van mening zijn dat *happy slapping* tegengegaan moet worden door het van school verwijderen van leerlingen die zich hieraan schuldig maken, het verbieden van gsm's op school en het met camera's controleren van het gedrag van jongeren. Enerzijds begrijp ik deze reacties, vooral wanneer het om geweld gaat. Bij een uit de hand gelopen vechtpartij om en nabij de school is het zeker zaak dat schoolleiders ingrijpen. Dienen betrokkenen echter meteen van school gestuurd te worden? En helpt zoiets als een gsm-verbod? De reacties lijken op zijn minst kortzichtig. Ik was dan ook blij in dezelfde reportage een relativerende opmerking van pedagoog Bas Levering te lezen: 'bij een nieuwe technologische ontwikkeling komen de ethische regels pas als gebruik gemeengoed is'. Het is aannemelijk dat jonge 'trendsetters' het nieuwe medium uitproberen, waarbij alles geoorloofd lijkt te zijn, maar dat de grote groep die volgt zich veel meer zal houden aan de sociale conventies. Excessen zullen dan slechts incidenteel zijn. Daarbij lijkt het om een tijdelijk fenomeen te gaan: na het zien

van een aantal filmpjes zal de grap er waarschijnlijk wel af zijn. Wellicht is het goed om niet zo snel de noodklok te luiden en te kijken wat er aan zelfregulatie gebeurt. Echter, van pedagogen mag ook een rol verwacht worden in het onder woorden brengen van die ethische regels. Ben ik dan toch een voorstander van het repressieve optreden van schooldirecteur en politiecommissaris? Nee. Al lijkt het in veel zaken evident fout wat deze jongeren doen, zelf zien zij dat soms anders. Het verschil tussen een geintje en een aanranding is ook niet altijd duidelijk. Dit temeer omdat de slachtoffers van *happy slapping* zich vaak niet slachtoffer voelen, maar onderdeel van een grap. Het lijkt dus belangrijk om het kwalijke aan *happy slapping* te bespreken met de jongeren. In de *NRC*-reportage wordt gemeld dat slechts één van de betreffende scholen een slachtoffer uitgenodigd heeft om de klas te vertellen over de vervelende gevolgen ervan. Ook officiële (pedagogische) instanties zijn eerder geneigd protocollen en dergelijke op te stellen dan te trachten bij jongeren het inzicht in de onwenselijkheid van (digitale) terreur of pesterijen te vergroten.

Dit doet mij denken aan de observaties van Ido Weijers en Micha de Winter en aan de conclusie van mijn promotieonderzoek, dat veel opvoedkundige instanties, zoals jeugdinstellingen, niet werkelijk aandacht hebben voor de morele ontwikkeling van jongeren. Afsluitend wil ik dan ook graag wijzen op het verschijnen van een ACK-bundel die hier nu juist over gaat. *Jeugdgedelinquentie en gewetensontwikkeling*, onder redactie van mijzelf, Hedy Stegge en Jan Steutel (Uitgeverij SWP). De bundel geeft een overzicht van wat de gewetensontwikkeling behelst en wat in de behandeling aan het stimuleren van de gewetensontwikkeling gedaan kan worden. Op basis van de algemene teneur van de verschillende artikelen in deze bundel, zou ik willen stellen dat het onder de aandacht brengen van de gevolgen voor slachtoffers een van die dingen is die voorkeur moet hebben boven – of in ieder geval niet ondergeschikt moet zijn aan – meer repressieve maatregelen waarmee de regels wellicht duidelijk worden, maar de onderliggende redenen niet echt.

Kijk voor meer informatie op www.ack.vu.nl